

FI

FI

FI

EUROOPAN KOMISSIO

Bryssel 6.9.2010
KOM(2010) 462 lopullinen

2010/0242 (COD)

Ehdotus:

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON PÄÄTÖS
aktiivisen ikääntymisen eurooppalaisesta teemavuodesta (2012)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

SEK(2010) 1002

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

Väestön ikääntyminen Euroopan unionissa on tällä hetkellä merkittävää, kuten komissio korosti vuonna 2008 toisessa väestörakennetta koskevassa kertomuksessaan, jossa käsiteltiin ikääntyvän väestön sosiaalisiin tarpeisiin vastaamista (*”Meeting social needs in an ageing society”*). Vuonna 2008 julkistettujen Eurostatin viimeisimpien ennusteiden mukaan vuoteen 2060 mennessä Euroopan unionissa olisi ainoastaan kaksi työkäistä (15–64-vuotiasta) henkilöä jokaista yli 65-vuotiasta henkilöä kohti, kun suhdeluku tällä hetkellä on 4:1. Suurimman muutoksen odotetaan tapahtuvan vuosina 2015–2035, kun suuret ikäluokat jäävät eläkkeelle. Tämä muutos on seurausta alhaisesta syntyvyydestä ja odotettavissa olevan elinajan nousemisesta. Eurooppalaiset elävätkin nykyisin pitempään ja terveempinä kuin koskaan aikaisemmin. Odotettavissa oleva elin aika on vuodesta 1960 noussut kahdeksan vuotta, ja väestörakenne-ennusteiden mukaan se nousee seuraavien 40 vuoden aikana vielä viisi vuotta. Tämä on historiallinen saavutus, jota on syytä juhlia.

EU:n väestöpyramidi osoittaa selvästi väestön lisääntyneen heti toisen maailmansodan päätyttyä vauvabuumin alkaessa. Vuonna 2012 Euroopan työkäisen väestön määrä alkaa vähetä, kun taas yli 60-vuotiaiden määrä kasvaa edelleen yli kahden miljoonan ihmisen vuosivauhdilla. Tässä skenaariossa otetaan huomioon maahanmuuton ja syntyvyyden mahdollinen kasvu¹.

Väestörakenteen muutokset tuovat sekä haasteita että mahdollisuuksia. Väestön ikääntyminen voi lisätä julkisiin talousarvioihin ja eläkejärjestelmiin kohdistuvia paineita sekä lisätä painetta löytää henkilöstöä hoitamaan ikääntyvien sosiaali- ja hoitopalveluja. Vanhuuteen liittyy vieläkin usein sairauksia ja riippuvaisuutta, ja iäkkäät ihmiset voivat tuntea olevansa työ- ja perhe-elämän sekä yhteisön ulkopuolella. Iäkkäistä sukupolvista pelätään tulevan liian raskas taakka nuoremmille, työkäisille ihmisille, ja tämä voisi johtaa sukupolvien välisiin jännitteisiin.

Tässä näkökannassa ei kuitenkaan oteta huomioon sitä merkittävää todellista ja mahdollista panosta, jonka iäkkäät ihmiset – ja erityisesti suuret ikäluokat – voivat antaa yhteiskunnalle. Varmistamalla, että suuret ikäluokat pysyvät pitempään työmarkkinoilla ja elävät tervettä, aktiivista ja itsenäistä elämää mahdollisimman pitkään, on mahdollista vastata väestön ikääntymisen aikaansaamaan haasteeseen ja säilyttää sukupolvien välinen solidaarisuus.

Työllisyysstrategian puitteissa jäsenvaltiot ovat ryhtyneet kääntämään varhaisen eläkkeelle jäämisen suuntausta, ja EU-27:ssä 55–64-vuotiaiden työllisyysaste oli vuonna 2009 jo 46 prosenttia, kun se vuonna 2000 oli 36,9 prosenttia. Iäkkäiden työntekijöiden kannustaminen pysymään työelämässä edellyttää erityisesti työolojen parantamista ja niiden mukauttamista iäkkäiden työntekijöiden terveydentilaan ja tarpeisiin, iäkkäiden työntekijöiden taitojen päivittämistä tarjoamalla paremmat mahdollisuudet elinikäiseen oppimiseen ja vero- ja etuusjärjestelmien tarkistamista sen varmistamiseksi, että ne kannustavat tehokkaasti pysymään pitempään työelämässä.

¹ Toinen Euroopan väestörakennetta koskeva kertomus: *Meeting Social Needs in an Ageing Society*. SEC(2008) 2911.
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=502&newsId=419&furtherNews=yes>.

Aktiivinen ikääntyminen on myös tehokas väline vanhuudenpäivien köyhyyden poistamiseksi. Yli 65-vuotiaista 19 prosenttia eli Euroopan unionissa köyhyysriskissä vuonna 2008. Huomattava osa iäkkäistä ihmisistä kokee vanhuuden sivuun jäämisen aikana. Iäkkäiden ihmisten paremmat työskentelymahdollisuudet voisivat auttaa poistamaan osan syistä, jotka johtavat tämän ikäryhmän köyhyyteen, ja aktiivinen osallistuminen vapaaehtoistoimintaan puolestaan voisi vähentää iäkkäiden ihmisten eristäytymistä. Iäkkäät ihmiset muodostavat yhteiskunnalle vapaaehtoistyöntekijöinä tai omaishoitajina valtavan potentiaalin, jota voitaisiin hyödyntää paremmin poistamalla palkattoman työn esteet ja luomalla oikeanlaiset puitteet.

Komission tiedonannossa ”*Eurooppa 2020: Älykkään, kestävän ja osallistavan kasvun strategia*” esitetään keinoja irtautua kriisistä ja valmistella EU:n taloutta seuraavalle vuosikymmenelle. Osallistavan kasvun yhteydessä komissio korostaa sitä, kuinka tärkeää on edistää väestön tervettä ja aktiivista ikääntymistä, jotta esimerkiksi päästäisiin korkeaan työllisyyteen, voitaisiin investoida osaamiseen ja vähentää köyhyyttä.

Ehdotettu aktiivisen ikääntymisen eurooppalainen teemavuosi kannustaisi ja tukisi jäsenvaltioiden, niiden alue- ja paikallisviranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan pyrkimyksiä edistää aktiivista ikääntymistä ja hyödyntää paremmin suurten ikäluokkien tarjoamaa potentiaalia.

Se olisi nähtävä kohokohtana lukuisille toimille vuosina 2011–2014, jolloin EU keskittyisi useissa ohjelmissaan ja politiikoissaan aktiiviseen ikääntymiseen ja loisi puitteet, joissa aktiivista ikääntymistä tukevia uusia aloitteita ja kumppanuuksia voidaan rohkaista ja tehdä tunnetuksi kaikilla tasoilla (jäsenvaltioiden tasolla, aluetasolla, paikallistasolla, työmarkkinaosapuolten tasolla ja kansalaisyhteiskunnan tasolla).

Vuonna 2011 viranomaisia, työmarkkinaosapuolia ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjä kaikilla tasoilla kannustettaisiin sitoutumaan tiettyihin aktiiviseen ikääntymiseen liittyviin tavoitteisiin, jotka pyrittäisiin saavuttamaan erityisesti teemavuoden aikana. Tavoitteet vahvistettaisiin verkkosivustolla, josta tulisi sitten eurooppalaisen teemavuoden verkkosivusto ja jota käytettäisiin myös seurannassa ja arvioinnissa.

Vuonna 2012 eurooppalaisen teemavuoden puitteissa pyrittäisiin ennen kaikkea aloittamaan vuonna 2011 annettujen sitoumusten toteuttaminen, tiedottamaan asiasta suurelle yleisölle sekä tekemään aloitteita tunnetuiksi tiedotusvälineiden ja muiden tiedonlevittäjien kautta. Tarkoituksena olisi myös esitellä olemassa olevista budjettikohtista ja ohjelmista rahoitettujen aktiivista ikääntymistä koskevien hankkeiden tuloksia.

2. ASIANOSAISTEN KUULEMISTEN TULOKSET JA ODOTETTU VAIKUTUS

2.1. Kuulemiset

Koska komissio on sitoutunut soveltamaan osallistavaa lähestymistapaa EU:n politiikkojen kehittämisessä ja täytäntöönpanossa, se pyysi sidosryhmiä esittämään kantansa aktiivisesta ikääntymisestä ja sukupolvien välisestä solidaarisuudesta sekä mahdollisen eurooppalaisen teemavuoden muodosta. Tavoitteena oli pohjustaa komission muodollista päätöstä, lisätä avoimuutta ja edistää varhaista koordinoitua.

Kuuleminen varhaisessa vaiheessa toteutettiin verkkokyselyllä, joka antoi jäsenvaltioille, työmarkkinaosapuolille, hallituksesta riippumattomille järjestöille ja muille asianosaisille ja asiantuntijoille mahdollisuuden esittää näkemyksensä. Kysely oli yli kahden kuukauden ajan saatavilla verkkosivustolla ”Sinun äänesi Euroopassa”, jolla pääsee keskitetysti tutustumaan lukuisiin Euroopan komission järjestämiin kuulemisiin. Kyselyssä painopiste oli seuraavissa seikoissa: ikääntymisen luomat uhat ja mahdollisuudet sukupolvien välisen solidaarisuuden kannalta, suositellut poliittiset toimenpiteet, EU:n erityinen rooli oikeiden poliittisten ratkaisujen edistämisessä, teemavuoden aiheet ja toimet sekä sidosryhmien osallistuminen.

Vastaajat kannattivat yleensä ottaen aktiivisen ikääntymisen eurooppalaista teemavuotta. Tietoisuuden lisäämistä koskeva puoli ja avainkysymysten ottaminen suuremmissa määrin mukaan poliittiselle asialistalle saivat myönteisen vastaanoton. Vastaajat katsoivat myös, että teemavuosi antaisi tunnustusta ja tukea niille ihmisille, jotka jo työskentelevät näiden aiheiden parissa, tukisi hyvien käytänteiden jakamista ja loisi innovatiivisia lähestymistapoja ja uutta synergiaa olemassa olevien toimijoiden välille. Vastaajat halusivat myös, että eurooppalainen teemavuosi jättää pitkäaikaisen perinnön, erityisesti pitkään kestävien hankkeiden muodossa. Kaikenlaiset vastaajat (kansalaisyhteiskunnan järjestöt, viranomaiset, työmarkkinaosapuolet jne.) osoittivat suurta halukkuutta osallistua eurooppalaiseen teemavuoteen. Ne ilmoittivat suunnittelemaan toimia, jotka voisivat antaa jotain teemavuodelle, ja ehdottivat lisähankkeita.

2.2. Odotettu vaikutus

Aktiivista ikääntymistä koskevista poliittisista toimista vastaavat yleensä jäsenvaltiot, jotka pyrkivät yhä aktiivisemmin hyödyntämään iäkkäiden ihmisten tarjoamaa potentiaalia. Jäsenvaltioiden viranomaiset kannattivat kuitenkin selkeästi ajatusta unionin tason toimista ja erityisesti eurooppalaista teemavuotta. Niiden mielestä Euroopan unioni voisi tukea niiden pyrkimyksiä luomalla kannustavamman ympäristön, jossa politiikantekijät ja yleisö ovat paremmin tietoisia kysymyksestä, auttamalla saamaan politiikantekijät ja sidosryhmät kaikilla tasoilla liikkeelle, tukemalla vastavuoroista oppimista koko Euroopassa, seuraamalla edistystä ja auttamalla määrittelemään yhteiset tavoitteet.

Nykyiset EU:n tason toimet eivät näytä olevan oikein sovitettuja siihen, mitä on tarpeen tehdä, nimittäin: 1) yleisön, politiikantekijöiden ja muiden sidosryhmien tietoisuuden lisääminen aktiivisen ikääntymisen tärkeydestä ja tarpeesta hyödyntää paremmin suurten ikäluokkien tarjoama potentiaali; 2) jäsenvaltioiden ja sidosryhmien välisen tietojen ja kokemusten vaihdon edistäminen; 3) tilaisuuden antaminen jäsenvaltioille ja sidosryhmille politiikkojen kehittämiseen erityistoimien ja erityisiin tavoitteisiin sitoutumisen kautta.

On tarpeen, että monenlaiset sidosryhmät antavat laaja-alaista tukea kaikilla yhteiskunnan tasoilla. Tärkeimpänä haasteena on saada sidosryhmät liikkeelle tavalla, joka johtaa merkittäviin toimiin kansallisella, alueellisella, paikallisella ja yritystasolla kaikkialla EU:ssa. Suuremmalla poliittisella tuella ja aktiivista ikääntymistä käsittelevän politiikan paremmalla näkyvyydellä voidaan kannustaa politiikantekijöitä ryhtymään kunnianhimoisempiin aloitteisiin.

Eurooppalaisella teemavuodella, johon sisältyy EU:n tasolla koordinoituja toimia, komissio pystyisi varmistamaan, että erityiset eurooppalaisen teemavuoden toimet ovat yhdenmukaisia EU:n muiden aloitteiden ja ohjelmien kanssa.

3. EHDOTUKSEEN LIITTYVÄT OIKEUDELLISET NÄKÖKOHDAT

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 151 artiklassa todetaan, että unionin ja jäsenvaltioiden tavoitteena on ”työllisyyden edistäminen, elin- ja työolojen kohentaminen siten, että olojen yhtenäistäminen olisi mahdollista niitä kohennettaessa, riittävä sosiaalinen suojeleminen, työmarkkinaosapuolten välinen vuoropuhelu, inhimillisten voimavarojen kehittäminen tarkoituksena saavuttaa korkea ja kestävä työllisyystaso, ja syrjäytymisen torjuminen”. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi unioni tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimintaa työolojen, työmarkkinoilta syrjäytyneiden henkilöiden integroimisen ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan aloilla (SEUT-sopimuksen 153 artiklan 1 kohta).

Ehdotus päätökseksi aktiivisen ikääntymisen eurooppalaisesta teemavuodesta (2012) perustuu 151 artiklassa lueteltuihin tavoitteisiin, ja sen tarkoituksena on kannustaa ja tukea jäsenvaltioiden, niiden alue- ja paikallisviranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan pyrkimyksiä edistää aktiivista ikääntymistä.

Ehdotuksen päätarkoitus kuuluu 153 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, sillä ehdotuksen tavoitteena on lisätä tietoisuutta, herättää keskustelua ja edistää vastavuoroista oppimista jäsenvaltioiden ja sidosryhmien välillä. Näin pyritään parantamaan iäkkäiden työntekijöiden työmarkkinoille osallistumisen mahdollisuuksia ja näiden työoloja ja torjumaan sosiaalista syrjäytymistä.

Päätavoitteena on edistää aktiivista ikääntymistä toisaalta työelämässä luomalla paremmat mahdollisuudet iäkkäiden työntekijöiden osallistumiselle ja toisaalta yhteiskunnassa torjumalla sosiaalista syrjäytymistä vapaaehtoistyön, terveen ikääntymisen ja itsenäisen asumisen kautta.

Näin ollen päätösehdotuksen oikeusperusta on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 153 artiklan 2 kohta.

Päätösehdotus noudattaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa määrättyä toissijaisuusperiaatetta, koska ehdotetun eurooppalaisen teemavuoden tavoitteita ei voida kokonaisuudessaan saavuttaa jäsenvaltioiden tasolla, sillä se edellyttää maiden välistä tietojenvaihtoa ja EU:n laajuista hyvien käytänteiden jakamista. Sen vuoksi tavoitteet voidaan ehdotetun toimen laajuuden vuoksi saavuttaa paremmin EU:n tasolla.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Eurooppalaista teemavuotta varten ei haeta lisärahoitusta. Työllisyyden pääosaston budjettikohtien ja ohjelmien samoin kuin muiden asiaan liittyvien ohjelmien puitteissa on mahdollista asettaa tavoitteita joustavasti joko yhdeksi tai useammaksi vuodeksi, mikä antaa riittävästi taloudellista liikkumavaraa teemavuoden järjestämiseen samassa mittakaavassa kuin aikaisemmat eurooppalaiset teemavuodet. Myös teemavuoden toteuttamiseen tarvittavat hallinnolliset resurssit saadaan nykyisistä hallintobudjeteista.

Ehdotus:

EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON PÄÄTÖS
aktiivisen ikääntymisen eurooppalaisesta teemavuodesta (2012)
(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

EUROOPAN PARLAMENTTI JA EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, jotka

ottavat huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 153 artiklan 2 kohdan,

ottavat huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sen jälkeen, kun säädösluonnos on toimitettu kansallisille parlamenteille,

ottavat huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon²,

ottavat huomioon alueiden komitean lausunnon³,

noudattavat tavallista lainsäätämisyhteistyötä,

sekä katsovat seuraavaa:

- (1) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 147 artiklan mukaan unioni myötävaikuttaa työllisyyden korkeaan tasoon edistämällä jäsenvaltioiden välistä yhteistyötä ja tukemalla sekä tarvittaessa täydentämällä niiden toimintaa.
- (2) Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 153 artiklan 1 kohdan mukaan unioni tukee ja täydentää jäsenvaltioiden toimintaa työolojen, työmarkkinoilta syrjäytyneiden henkilöiden integroimisen ja sosiaalisen syrjäytymisen torjunnan aloilla.
- (3) Euroopan unionin perusoikeuskirjan 25 artiklan mukaan unioni tunnustaa ikääntyneiden henkilöiden oikeuden ihmisarvoiseen ja itsenäiseen elämään sekä oikeuden osallistua yhteiskunnalliseen elämään ja kulttuurielämään, ja kunnioittaa näitä oikeuksia.
- (4) Useissa Eurooppa-neuvoston kokouksissa on tunnustettu, että on tarpeen puuttua väestön ikääntymisen vaikutuksiin Euroopan yhteiskuntamalleihin. Ikärakenteen nopeaan muuttumiseen vastatessa avainasemassa on aktiivisen ikääntymisen edistäminen ja näin ollen sen varmistaminen, että suurilla ikäluokilla, jotka ovat kokonaisuutena katsoen terveempiä ja paremmin koulutettuja kuin muut vastaavat ikäluokat ennen niitä, on hyvät mahdollisuudet työskentelyyn ja aktiiviseen osallistumiseen yhteiskunnassa.

2 EUVL C [...], [...], s. [...].

3 EUVL C [...], [...], s. [...].

- (5) Iäkkäiden ihmisten osuuden kasvamisen vuoksi on entistä tärkeämpää edistää tervettä ikääntymistä. Terve ikääntyminen voi auttaa lisäämään iäkkäiden ihmisten osallistumista työelämään, mahdollistaa heidän pysymisensä pitempään aktiivisina yhteiskunnassa, parantaa heidän elämänlaatuaan ja rajoittaa terveydenhuolto- ja sosiaalijärjestelmiin kohdistuvia paineita.
- (6) Komissio esitti kantansa EU:n kohtaamista väestörakenteellisista haasteista ja mahdollisuuksista niiden ratkaisemiseen 12 päivänä lokakuuta 2006 antamassaan tiedonannossa ”Euroopan väestökehitys – haasteista mahdollisuuksiin” ja 21 päivänä huhtikuuta 2009 antamassaan tiedonannossa ”EU:n väestön ikääntymisen vaikutusten käsittelystä”.
- (7) Neuvosto hyväksyi 22 päivänä helmikuuta 2007 päätöslauselman aiheesta ”Euroopan väestörakenteen muutoksen tuomat mahdollisuudet ja haasteet: iäkkäiden ihmisten osallistuminen taloudelliseen ja yhteiskunnalliseen kehitykseen”. Siinä korostettiin tarvetta parantaa iäkkäiden ihmisten mahdollisuuksia aktiiviseen osallistumiseen, uusia taloudellisia mahdollisuuksia (”senioritalous”), joita syntyy seurauksena siitä, että iäkkäät ihmiset kysyvät yhä enemmän tiettyjä tavaroita ja palveluja, ja iäkkäiden ihmisten myönteisen julkisen kuvan tärkeyttä.
- (8) Neuvosto hyväksyi 8 päivänä kesäkuuta 2009 päätelmät aiheesta ”Naisten ja miesten yhtäläiset mahdollisuudet: aktiivinen ja arvokas ikääntyminen”. Niissä tunnustetaan, että aktiivisen elämän jatkaminen ja arvokas ikääntyminen on haasteellista iäkkäille naisille ja miehille kaikkialla EU:ssa, ja ehdotetaan jäsenvaltioille ja komissiolle useita toimenpiteitä.
- (9) Neuvosto hyväksyi 20 päivänä marraskuuta 2009 päätelmät aiheesta ”Terve ja arvokas ikääntyminen” ja kehotti komissiota muun muassa ”kehittämään aktiivisen ikääntymisen edistämiseksi valistuskampanjoita, kuten mahdollinen Aktiivisen ikääntymisen ja sukupolvien välisen solidaarisuuden eurooppalainen vuosi 2012”.
- (10) Komissio korosti tiedonannossaan ”Eurooppa 2020 – Älykkään, kestävä ja osallistavan kasvun strategia” sitä, kuinka tärkeää Euroopan unionille on tukea väestön ikääntymistä terveenä ja aktiivisena sosiaalisen yhteenkuuluvuuden ja paremman tuottavuuden saavuttamiseksi. Se ehdotti lippulaivahanketta ”Uuden osaamisen ja työllisyyden ohjelma”, jonka yhteydessä jäsenvaltioiden olisi erityisesti edistettävä aktiivisen ikääntymisen politiikkoja, ja lippulaivahanketta ”Euroopan köyhydentorjuntafoorumi”. Näiden tavoitteiden saavuttaminen edellyttää toimia kaikilla julkishallinnon tasoilla ja hallituksesta riippumattomien sidosryhmien toimia; niitä voidaan tukea unionin tasolla eurooppalaisen teemavuoden toimilla, joiden tavoitteena on tehdä asiaa tunnetuksi ja edistää hyvien käytänteiden vaihtamista. Kansallisten koordinaattoreiden olisi huolehdittava siitä, että kansalliset toimet koordinoidaan ja että ne ovat yhdenmukaisia eurooppalaisen teemavuoden yleistavoitteiden kanssa. Myös muiden toimielinten ja sidosryhmien osallistuminen on suunnitteilla.
- (11) Neuvosto hyväksyi 7 päivänä kesäkuuta 2010 päätelmät aiheesta ”Aktiivisena ikääntyminen” ja pyysi komissiota ”jatkamaan vuonna 2012 järjestettävän aktiivisena ikääntymistä koskevan eurooppalaisen teemavuoden valmisteluja; vuoden aikana voidaan korostaa hyötyjä aktiivisena ikääntymisestä ja sen vaikutuksesta sukupolvien väliseen yhteisvastuuseen ja julkistaa lupaavia aloitteita aktiivisena ikääntymisen tueksi kaikilla tasoilla”.
- (12) Komissio hyväksyi 27 päivänä huhtikuuta 2010 ehdotuksen jäsenvaltioiden työllisyyspolitiikan suuntaviivoja koskevaksi neuvoston päätökseksi, jonka suuntaviivoissa 7 ja 8 kehoitetaan nostamaan työvoimaosuutta aktiivista ikääntymistä edistävillä politiikoilla, nostamaan

iäkkäiden työntekijöiden työllisyysasteita organisoimalla työ innovatiivisesti ja parantamaan iäkkäiden työntekijöiden työllistettävyyttä lisäämällä heidän taitojaan ja edistämällä heidän osallistumistaan elinikäisen oppimisen ohjelmiin. Suuntaviivassa 10 korostetaan tarvetta vahvistaa sosiaaliturvajärjestelmiä, elinikäistä oppimista ja aktiivisia yhteenkuuluvuutta koskevia politiikkoja, jotta ihmisille voidaan tarjota mahdollisuuksia eri elämänvaiheissa ja suojella heitä syrjäytymiseltä.

- (13) Ensimmäisestä Eurooppa 2020 -strategian lippulaivahankkeesta 19 päivänä toukokuuta 2010 antamassaan tiedonannossa ”Euroopan digitaalistrategia” komissio korosti tieto- ja viestintäteknikan merkitystä hyvässä vanhuudessa ja ehdotti erityisesti tietotekniikka-avusteiseen asumiseen (Ambient Assisted Living eli ALL) keskittyvän yhteisen ohjelman vahvistamista. Euroopan digitaalistrategiassa suositeltiin myös yhteisiä toimia kaikkien eurooppalaisten digitaitojen parantamiseksi, mukaan lukien iäkkäät ihmiset, joiden osuus niistä 150 miljoonasta ihmisestä (noin 30 prosenttia kaikista), jotka eivät ole koskaan käyttäneet internetiä, on liian suuri.
- (14) Komissio panee täytäntöön Euroopan vammaistoimintasuunnitelmaa, johon sisältyy iäkkäitä ihmisiä koskevia toimia, koska vammaisuuden ja ikääntymisen välillä on yhteys. Erityisesti merkityksellisiä ovat esteettömyyttä koskevat toimet, jotka noudattavat kaikille sopivan suunnittelun (Design for All) lähestymistapaa. Lisäksi EU ja kaikki jäsenvaltiot ovat allekirjoittaneet vammaisten oikeuksia koskevan YK:n yleissopimuksen, johon sisältyy iäkkäitä ihmisiä koskevia määräyksiä.
- (15) Useissa unionin ohjelmissa käsitellään aktiivista ikääntymistä, esimerkiksi Euroopan sosiaalirahastossa, Euroopan aluekehitysrahastossa, PROGRESS-ohjelmassa, elinikäisen oppimisen ohjelmassa, kansanterveysohjelmassa, seitsemännen tutkimuksen ja teknologian kehittämisen puiteohjelman tieto- ja viestintäteknikkaan sekä yhteiskunta- ja taloustieteisiin ja humanistisiin tieteisiin liittyvissä erityisohjelmissa, hyvää vanhuutta tietoyhteiskunnassa koskevassa toimintasuunnitelmassa, tietekniikka-avusteista asumista koskevassa yhteisessä tutkimus- ja innovointiohjelmassa, kilpailukyvyn ja innovoinnin ohjelmassa, johon liittyy hyvää vanhuutta koskevia tieto- ja viestintäteknikkahankkeita, sekä kaupunkiliikennettä koskevassa toimintasuunnitelmassa. Unionin yhteisrahoitus eurooppalaisen teemavuoden yhteydessä toteutettaville toimille on nykyisiin työllisyys-, sosiaali- ja tasa-arvoasioiden alan ohjelmiin ja autonomisiin budjettikohtiin vuosittain tai monivuotisesti sovellettavien painopisteiden ja sääntöjen mukaista. Eurooppalaista teemavuotta voidaan tarvittaessa tukea myös muiden alojen, kuten koulutuksen ja kulttuurin, terveydenhuollon, tutkimuksen, tietoyhteiskunnan, aluepolitiikan ja liikennepolitiikan alojen ohjelmista.
- (16) Jäsenvaltiot eivät pysty täysin saavuttamaan ehdotetun aktiivisen ikääntymisen eurooppalaisen teemavuoden tavoitteita tarvittavan jäsenvaltioiden välisen tiedonvaihdon ja unionin laajuisen hyvien toimintatapojen levittämisen vuoksi, vaan ne voidaan ehdotettujen toimien laajuuden vuoksi saavuttaa paremmin unionin tasolla. Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 5 artiklassa vahvistetun suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä päätöksessä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen näiden tavoitteiden saavuttamiseksi,

OVAT HYVÄKSYNEET TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla *Asia*

Nimetään vuosi 2012 aktiivisen ikääntymisen eurooppalaiseksi teemavuodeksi, jäljempänä 'eurooppalainen teemavuosi'.

2 artikla *Tavoitteet*

Eurooppalaisen teemavuoden yleistavoitteena on kannustaa ja tukea jäsenvaltioiden, niiden alue- ja paikallisviranomaisten, työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan pyrkimyksiä edistää aktiivista ikääntymistä ja 60 vuoden ikää lähenevän ja sitä vanhemman, nopeasti kasvavan väestönsosan potentiaalin parempaa hyödyntämistä ja näin säilyttää sukupolvien välinen solidaarisuus. Aktiivinen ikääntyminen merkitsee parempien mahdollisuuksien ja työolojen luomista, jotta iäkkäät työntekijät voivat osallistua työmarkkinoille, sosiaalisen eristäytymisen torjuntaa edistämällä aktiivista osallistumista yhteiskuntaan ja terveen ikääntymisen tukemista. Tämän perusteella tavoitteena on

- (1) parantaa yleistä tietoisuutta aktiivisen ikääntymisen tärkeydestä, jotta voidaan korostaa iäkkäiden ihmisten hyödyllistä panosta yhteiskunnan ja talouden kannalta, edistää aktiivista ikääntymistä ja saada iäkkäiden ihmisten potentiaali paremmin käyttöön;
- (2) herättää keskustelua ja kehittää jäsenvaltioiden ja sidosryhmien välistä vastavuoroista oppimista kaikilla tasoilla aktiivisen ikääntymisen politiikkojen edistämiseksi, hyvien käytänteiden määrittämiseksi ja levittämiseksi sekä yhteistyön ja synergian edistämiseksi;
- (3) tarjota puitteet sitoutumiselle ja käytännön toimille, jotta jäsenvaltiot ja sidosryhmät kaikilla tasoilla pystyvät kehittämään politiikkoja erityisillä toimilla ja sitoutumaan erityisiin aktiivista ikääntymistä koskeviin tavoitteisiin.

3 artikla *Toimenpiteiden sisältö*

1. Edellä 2 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamiseksi toteutetaan seuraavia toimenpiteitä unionin ja jäsenvaltioiden tasolla sekä alue- ja paikallistasolla:
 - konferenssit, tapahtumat ja aloitteet keskustelun herättämiseksi, asian tunnetuksi tekemiseksi ja erityisten sitoumusten antamisen edistämiseksi;
 - tiedotus-, edistämis- ja valistuskampanjat;
 - tietojen, kokemusten ja hyvien käytänteiden vaihto;
 - tutkimukset ja kyselyt unionin tai jäsenvaltioiden tasolla ja niiden tulosten levittäminen.
2. Komissio tai jäsenvaltiot voivat määritellä muita toimia, jotka edistävät eurooppalaisen teemavuoden tavoitteiden saavuttamista, ja sallia eurooppalaisen teemavuoden nimen

käyttämisen näiden toimien mainostamisessa, jos ne edistävät 2 artiklassa vahvistettujen tavoitteiden saavuttamista.

3. Komissio ja jäsenvaltiot ottavat eurooppalaisen teemavuoden toteuttamisessa huomioon sukupuolinäkökohtien valtavirtaistamisen.

4 artikla

Koordinointi jäsenvaltioiden kanssa

Kunkin jäsenvaltion on nimettävä kansallinen koordinaattori, joka vastaa jäsenvaltion teemavuoteen osallistumista koskevista järjestelyistä. Kansallisten koordinaattoreiden on myös huolehdittava siitä, että kansalliset toiminnot koordinoidaan asianmukaisesti.

5 artikla

Koordinointi unionin tasolla

Komissio kutsuu kansalliset koordinaattorit koolle unionin tason koordinointia ja muun muassa annettuja sitoumuksia ja niiden täytäntöönpanoa jäsenvaltioissa koskevien tietojen vaihtoa varten.

Koordinoinnista unionin tasolla huolehtivat myös olemassa olevat poliittiset komiteat ja neuvoa-antavat ryhmät.

Komissio kutsuu myös aktiivisen ikääntymisen alalla toimivien eurooppalaisten järjestöjen tai elinten edustajia koolle auttamaan teemavuoden toteuttamisessa.

Euroopan parlamentti, jäsenvaltiot, Euroopan talous- ja sosiaalikomitea sekä alueiden komitea osallistuvat toimintaan.

6 artikla

Johdonmukaisuus ja täydentävyys

Komissio varmistaa yhdessä jäsenvaltioiden kanssa, että tässä päätöksessä säädetyt toimenpiteet ovat johdonmukaisia muiden sellaisten unionin, kansallisten ja alueellisten toimien ja aloitteiden kanssa, jotka myötävaikuttavat teemavuoden tavoitteiden saavuttamiseen.

7 artikla

Arviointi

Komissio toimittaa viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2014 Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle sekä alueiden komitealle kertomuksen tässä päätöksessä säädettyjen aloitteiden toteuttamisesta ja tuloksista sekä niitä koskevan yleisarvion.

8 artikla

Voimaantulo

Tämä päätös tulee voimaan seuraavana päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

9 artikla

Tämä päätös on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty ...

Euroopan parlamentin puolesta
Puhemies

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja